

PRINCIPALELE CONTRACTE ÎN MATERIE COMERCIALĂ

PARTEA I (cursul din 30.03.2012)

2. Regimul juridic al dobânzilor

Codul civil-O.G.nr. 13/2011

• *CURGEREA DE DREPT A DOBÂNZILOR ÎN OBLIGAȚIILE COMERCIALE*

art. 1.523 din Codul civil

A- termenul esențial

B- obligația de plată a unei sume de bani, asumată în exercitiul unei întreprinderi.

art. 1.535 C. civ.- daune moratorii de la scadență- nu este necesar să se probeze un prejudiciu

O.G. nr.13/2011, în art. 2 –dobânda legală- obligația purtătoare de dobânzi

CORELAȚIA DINTRE DOBÂNZI ȘI DAUNELE INTERESE

Ordonanța nr. 13/2011 nu dă un răspuns la această problemă, în schimb, **art. 1.535 alin(3)Cod civil** - dacă nu sunt datorate dobânzi moratorii mai mari decât dobânda legală, creditorul are dreptul, în afara dobânzii legale, **la daune-interese pentru repararea integrală a prejudiciului suferit**

• *CORELAȚIA DINTRE DOBÂNZI ȘI PENALITĂȚI*

art. 1.539 C. civ., creditorul nu poate cere atât executarea în natură a obligației principale, cât și plata penalității, afară de cazul în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligațiilor **la timp** sau **în locul stabilit**.

1. Caracterul oneros al mandatului în materie comercială

Același articol 2010 din Codul civil prevede “..... mandatul dat pentru acte de exercitare a unei activități profesionale se prezumă a fi cu titlu oneros”

SOLIDARITATEA CODEBITORILOR ÎN ACTIVITATEA SPECIFICĂ ÎNTREPRINDERILOR COMERCIALE

art. 1446 C. civ.” Solidaritatea se prezumă între debitorii unei obligații contractate **în exercitiul activității unei întreprinderi**, dacă prin lege nu se prevede altfel”.

Fideiusorii și alți giranți

Unele particularități privind vânzarea-cumpărarea în materie comercială

1. Scopul vânzării-cumpărării comerciale

2. Obiectul vânzării-cumpărării în activitatea comercială

A. Lucrul vândut

BUNURILE VIITOARE

art. 1.568 C. civ.- vânzarea bunurilor viitoare. - cumpărătorul dobândește proprietatea în momentul în care bunul s-a realizat.

Bunul este considerat realizat la data la care devine apt de a fi folosit potrivit destinației în vederea căreia a fost încheiat contractul(**art. 1.568 alin.5**).

1.568 alin. 2-4 Cod civil- bunuri dintr-un gen limitat care nu există la data încheierii contractului, cumpărătorul dobândește proprietatea la momentul individualizării de către vânzător a bunurilor vândute

.PREDAREA BUNURILOR

art. 1.668 C. civ. predarea simbolică

.SANCTIUNEA NEPREDĂRII BUNURILOR

art. 1.726 alin.(3) C. civ. cumpărarea pe seama vânzătorului,

-bunuri fungibile;

- preț curent;

- cumpărarea se face prin intermediul unei persoane autorizate;

- diferența de preț și daune interese.

.TRANSMITEREA PROPRIETĂȚII

art. 1.674 C. civ., - momentul încheierii contractului

excepții: 1.prevederile legale

2.voința părților

ar. 1.679 C. civ., bunurile vândute **în bloc** și pentru un **preț unic și global-aceiași regulă**

art. 1.568 C. civ. **bunurile viitoare,-momentul realizării bunului bunuri de gen, inclusiv bunuri dintr-un gen limitat,** momentul individualizării acestora prin predare, numărare, cântărire, măsurare ori prin orice alt mod convenit sau impus de natura bunului(**art. 1.678 C. civ.**).

TRANSMITEREA RISCURILOR PIEIRII BUNURILOR

Potrivit Codului civil anterior, principiul care guverna suportarea riscurilor pierii bunurilor era *res perit domino*

art. 1.274 di noul Cod civil “ *În lipsă de stipulație contrară, cât timp bunul nu este predat, riscul contractului rămâne în sarcina debitorului obligației de predare, chiar dacă proprietatea a fost transferată dobânditorului. În cazul pieirii fortuite a bunului, debitorul obligației de predare pierde dreptul la contraprestație, iar dacă a primit-o, este obligat să o restituie*

3. Prețul vânzării

STABILIREA PREȚULUI DE CĂTRE UN TERȚ

Posibilitatea stabilirii prețului de către un terț art. 1.662 C. civ.

PREȚUL PIEȚEI SAU PREȚUL CURENT

art. 1.664 alin.(2) **prețul practicat de vânzător în mod obișnuit.**

art. 1.664 alin.(3),-**prețul curent sau prețul pieței**

.LOCUL ȘI DATA PLĂȚII PREȚULUI

art. 1.720 C. civ., în lipsa unei stipulații contrare, cumpărătorul trebuie să plătească prețul la locul în care bunul se afla în momentul încheierii contractului și de îndată ce proprietatea este transmisă

.SANȚIUNEA NEPLĂȚII PREȚULUI

art. 1.726 C. civ. –**valorificarea bunului pe cheltuiala cumpărătorului**

4. Răspunderea pentru vicii

A. Răspunderea pentru viciile aparente

B. Răspunderea pentru viciile ascunse

art. 1.709 alin 1 C.civ. În cazul în care cumpărătorul este profesionist, iar bunul vândut este mobil corporal, termenul prevăzut la alin. (1) este de două zile lucrătoare”.
sub sancțiunea decăderii din dreptul de a cere rezoluțiunea contractului

Contractul de furnizare

art. 1.766 C- noțiune

Asemănări și deosebiri între contractul de furnizare și contractul de vânzare-cumpărare

art.1.771 C. civ. - prevederile legale specifice furnizării se completează, în mod corespunzător, cu **dispozițiile privitoare la contractul de vânzare**, în măsura în care nu este prevăzută o reglementare specială pentru contractul de furnizare.

A. Obligațiile furnizorului

a. Transmiterea dreptului de proprietate asupra bunurilor furnizate

Regula - **art. 1.767 alin. 1 C. civ.** - proprietatea asupra bunurilor se transferă de la furnizor la beneficiar în **momentul predării** acestora.

Bunurile care circulă prin intermediul căraușului- când expedierea produselor este în seama furnizorului, produsele recepționate sunt socotite **predate beneficiarului pe data predării lor către cărauș**(**art. 1.767 alin.3 C. civ.**).

b. predarea bunurilor și prestarea serviciilor

c. Suportarea riscului pieririi bunurilor până în momentul predării

art.1.274 C. civ., “riscul rămâne în sarcina debitorului obligației de predare chiar dacă proprietatea a fost transferată dobânditorului

d. *Obligația de garanția contra evicțiunii*

e. *Obligația de garanție contra viciilor bunurilor furnizate*

Obligațiile beneficiarului

a. *Preluarea bunurilor*

art. 1.767 alin (2) C. civ. - preluarea bunurilor - recepția de către beneficiar, ocazie cu care se identifică și se constată cantitatea și calitatea acestora.

b. *Plata prețului produselor sau serviciilor*

art. 1.768 alin.(1)C. civ. - prețul prevăzut în contract sau în lege.

PRINCIPALELE CONTRACTE ÎN MATERIE COMERCIALĂ

PARTEA a II-a (cursul din 27.04.2012)

Contractul de comision

1. Noțiunea și reglementarea contractului de comision

art. 405-412 C. com., art. 2.043-2.053 C. civ.

- art. 2.043 -- obiect achiziționarea sau vânzarea de bunuri ori prestarea de servicii

- titlu profesional- activitatea lor are caracter lucrativ, adică urmăresc obținerea de profit.

2. Asemănări și deosebiri între contractul de comision și contractul de mandat

A. Asemănări

- art. 2.039 alin. (2) C. civ.(se completează) – mandatul cu reprezentare

B. Deosebiri

- Principala deosebire - **structura lor** - **lipsa reprezentării**

- mandatul poartă exclusiv asupra actelor, comisionul prestarea de servicii pe seama comitentului.

3. Forma și proba contractului de comision

- art. **2.044 C. civ.**, - formă scrisă, autentică sau sub semnătură privată - forma actului principal

5. Efectele contractului de comision

a. Obligațiile comisionarului

- să execute mandatul încredințat de comitent, - bună-credință și diligența unui profesionist, - instrucțiunile exprese primite de la comitent, dacă se abate este obligat să-l înștiințeze pe comitent

- sancțiunea

-vândă pe credit, art. **2.047 C. civ.** – sancțiune răspunde personal,

- actul cu sine însuși, - titluri de credit ori bunuri cotate pe piețe reglementate (**art. 2.050 C. civ.**)- dreptul la comision.

b. Obligațiile comitentului

i) plata remunerației (comisionul) comisionarului

dacă nu s-a stabilit în contractul de comision, uzanțe sau valoarea serviciilor prestate

ii) restituirea cheltuielilor făcute de comisionar

art. **2.053 C. civ.**, drept de retenție – privilegiul mandatarului

B. Efectele executării contractului de comision față de terți

Art. **2.045 C. civ.** „terțul contractant este ținut direct față de comisionar pentru obligațiile sale”. – lipsa acțiunilor directe - **art. 2.046 C. civ.** subrogându-se, la cerere

- încheierea actelor juridice - executarea obligațiilor de către terț (**art. 2.052 C. civ.**), «pentru garanție» sau «pentru credit»- «star del credere» sau «du croire» (garanția solvabilității)- «provizion» sau «proviziune».

Contractul de consignație

1. Reglementarea, noțiunea, forma și proba contractului de consignație

- Legea nr. 178/1934 pentru reglementarea contractului de consignație. Codul civil **art. 2.054 la art. 2.063.**

art. **2.054 alin. (2)** C. civ. - comision și de mandat - completare

- forma și proba contractului de consignație, **art. 2.055 C. civ.**- formă scrisă.

C. Obiectul contractului

Vânzarea bunurilor mobile

3. Efectele contractului de consignație

A. Obligațiile consignatului

a. Predarea bunurilor mobile ce urmează a fi vândute

- nu este translativ de proprietate (**art. 2.057 alin. (2) C. civ.**) - consignantul dispune de bunurile încredințate consignatarului, pe toată durata contractului - le poate inspecta, controla, inventaria și relua de la consignatar

b. Plata remunerației convenite consignatarului

- art. **2.058 C. civ.** - contractul de consignație este prezumat cu titlu oneros - diferența dintre prețul de vânzare stabilit de consignant și prețul efectiv al vânzării – prețul curent.

c. Restituirea cheltuielilor făcute de consignatar

- cheltuielile de conservare și vânzare a bunurilor

- de **art. 2.062 C. civ.**- consignatarul nu are un drept de retenție

B. Obligațiile consignatarului

a. Păstrarea și asigurarea bunurilor

- **art. 2.060 C. civ.**, răspunde pentru orice lipsă, pierdere sau deteriorare provenită din culpa sa ori a prepușilor săi.

- viciile aparente sau ascunse ale bunurilor ce urmează a fi vândute.

- asigurarea bunurilor (**art. 2.060 alin. (2) C. civ.**), sancțiune – răspunde pentru forță majoră ori fapta unui terț

b. Executarea mandatului dat de consignat

- executarea vânzării - prețul de vânzare al bunurilor- prețul din contract, prețul curent(**art. 2.056 C. civ**)

- vânzarea pe credit **art. 2.061 C. civ.**- autorizarea consignatului(90 zile)- răspunde pentru neexecutare

c. Obligația de a da socoteală consignatului asupra îndeplinirii mandatului său

remiterea sumelor- situația bunurilor

- plata dobânzilor (**art. 2.020 C. civ**).- ziua întrebuițării

- ziua în care a fost pus în întârziere.

Contractul de report

1. Noțiune și reglementare

art. 74-76 din C. com. - prezent, **art. 1.772-1.776 C. civ.**

art. 1.772 C. civ., titluri de credit și valori mobiliare circulând în comerț

2. Forma contractului de report

Art. **1.772 alin. (2) C. civ.** -remiterea titlurilor sau valorilor mobiliare, iar dacă acestea sunt nominative, prin îndeplinirea formalităților necesare pentru transmiterea lor.

3. Reportul și vânzarea cu pact de răscumpărare

A. Asemănări

- restituirea bunurilor

B. Deosebiri

- restituirea vărsămintelor pe care le-a efectuat reportatorul în contul titlurilor sau valorilor mobiliare pe care le-a deținut în report.

- restituie titlurile și valorile mobiliare *ope legis*.

- valabilitatea 5 ani

4. Efectele juridice ale contractului de report

a. Obligația reportatorului de a exercita opțiunea

art. 1.774 C. civ.

b. Efectuarea de vărsăminte asupra titlurilor

- art. 1.775 C. civ.

c. Drepturile accesori- dobânzi, dividende și alte drepturi și opțiuni. art. 1.773 C. civ. - se cuvin reportatorului.

d. Exercițarea drepturilor specifice titlurilor și valorilor mobiliare față de emitenții acestora

Contractul de agenție

1. Noțiune și reglementare

- Legea nr. 509/2002 - art. **2.072-2.095 C. civ.**, însă nu au fost aduse modificări substanțiale față de reglementarea inițială¹.

Elementele definitorii ale agenției - **art. 2.072 C. civ.**,

A. Exclusivitatea

art. 2.074 C. civ.

B. Clauza de neconcurență

- restrângerea activității profesionale a agentului (**art. 2.075**).- regiunea și operațiunile - în **scris**, sub sancțiunea **nulității absolute**- max.2 ani de la încetare

4. Deosebirile dintre contractul de agenție și contractul de mandat și comision

- art. **2.095 C. civ.**

a) - caracter profesional și de durată

b) - intermediar independent

c) nu poate fi revocat *ad nutum*

6. Efectele contractului de agenție

A. Efectele contractului în raporturile dintre agent și comitent

a. Obligațiile agentului

- *îndeplinească obligațiile care decurg din împuternicirea primită din partea comitentului*
- *să-i comunice comitentului informațiile ce interesează afacerile acestuia*
- *să îndeplinească împuternicirea în condiții cât mai avantajoase pentru comitent*
- *să respecte instrucțiunile rezonabile primite de la comitent*
- *să țină evidența operațiunilor efectuate în contul comitentului*
- *să păstreze bunurile primite de la comitent în condiții corespunzătoare*

b. Obligațiile comitentului

art. 2.080 C. civ.

- *să transmită agentului toate datele, informațiile și instrumentele necesare executării contractului de agenție*
- *să plătească agentului remunerația cuvenită*

B. Efectele față de terți

7. Încetarea contractului de agenție

B. Remunerații și despăgubiri datorate încetării contractului

a. Comisioanele

b. Indemnizațiile

c. Despăgubirile

Contractul de fiducie

1. Noțiune- Legea nr. 51/1995 art. 773 C. civ.

-constituitori, transferă drepturi reale, drepturi de creanță, garanții ori alte drepturi patrimoniale sau un ansamblu de asemenea drepturi, prezente ori viitoare, către una sau mai multe părți care poartă denumirea de fiduciari, care le exercită cu un scop determinat, în folosul unuia sau mai multor persoane, denumite beneficiari ai fiduciei.

2. Operațiunea de fiducie și contractul de fiducie

4. Părțile contractului de fiducie

- constituintorul
- fiduciarul(**art. 776 alin. (2)-(3)**,

5. Condițiile de validitate ale fiduciei

A. Forma contractului de fiducie- **art. 774 C. civ.**, - formă autentică. *B. Cuprinsul contractului*

art. 779 C. civ.,

- a)drepturile reale, drepturile de creanță, garanțiile și orice alte drepturi patrimoniale transferate;
- b)durata transferului, care nu poate depăși 33 de ani începând de la data încheierii sale;
- c)identitatea constituintorului sau constituintorilor;
- d)identitatea fiduciarului sau fiduciarilor;
- e)identitatea beneficiarului sau beneficiarilor ori cel puțin regulile care permit determinarea acestora;
- f) scopul fiduciei și întinderea puterilor de administrare și de dispoziție ale fiduciarului sau ale fiduciarilor.

Sanctiune- **nulitatea absolută**

C. Înregistrarea fiduciei

Art. 780 C. civ.- sancțiunea **nulității absolute** - în termen de o lună, **la organul fiscal competent să administreze sumele datorate de fiduciar bugetului general consolidat al statului.**

- drepturi reale imobiliare - compartimentul de specialitate al autorității administrației publice locale competent pentru administrarea sumelor datorate bugetelor locale ale unităților administrativ-teritoriale în raza cărora se află imobilul – obligația FIDUCIARULUI

D. Desemnarea beneficiarului

- art. **780 alin. (3) C. civ.**, - trebuie să fie făcută, sub aceeași sancțiune, printr-un act scris înregistrat în aceleași condiții.

E. Interdicția liberalității fiduciei

art. 775 C. civ. „contractul de fiducie este lovit de nulitate absolută dacă prin el se realizează o liberalitate indirectă în folosul beneficiarului”.

6. Opozabilitatea fiduciei

art. 781 C. civ.- opozabilă terților de la data menționării sale în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare - drepturi reale imobiliare sau garanții reale imobiliare - cartea funciară, pentru fiecare drept în parte.

7. Efectele juridice ale contractului de fiducie

A. Obligațiile constitutorului

a. Transferarea drepturilor și suportarea cheltuielilor legate de această operațiune

- **art. 773 C. civ.**, constitutorul transferă drepturi reale, drepturi de creanță, garanții ori alte drepturi patrimoniale sau un ansamblu de asemenea drepturi către unul sau mai mulți fiduciar.

b. Plata remunerației fiduciarului

Art. 784 alin. (2) C. civ. - potrivit înțelegerii părților - administrarea bunurilor altuia.

B. Obligațiile fiduciarului

a. Fiduciarul este obligat să execute atribuțiile încredințate în legătură cu fiducia

- *puterile fiduciarului*

art. 784 C. civ. fiduciarul are puteri depline asupra masei patrimoniale fiduciare, acționând ca un veritabil și unic titular al drepturilor în cauză

b. Fiduciarul trebuie să îndeplinească formalitățile de înregistrare a fiduciei și de opozabilitate față de terți

c. Fiduciarul este obligat să aducă la cunoștința terților cu care contractează calitatea sa

d. Fiduciarul are obligația de a da socoteală despre executarea fiduciei

e. Fiduciarul răspunde pentru prejudiciile cauzate

art. 787 C. civ., pentru prejudiciile cauzate - numai cu celelalte drepturi cuprinse în patrimoniul său.

*f. Fiduciarul este obligat să restituie masa fiduciară la încetarea contractului sau cu prilejul înlocuirii lui durată - **33 de ani***

C. Efectele contractului de fiducie față de terți

Puteri depline - **art. 784 C. civ.**

- urmărirea bunurilor din masa fiduciară **art. 786 C. civ.**

9. Încetarea contractului de fiducie

A. Cazurile specifice de încetare a contractului de fiducie

a. Expirarea termenului

b. Realizarea scopului fiduciei

- **art. 790** - realizării scopului pentru care aceasta a fost instituită

c. Denunțarea contractului- acordul beneficiarului sau, în absența acestuia, cu autorizarea instanței judecătorești.

d. Renunțarea la fiducie

art. 790 C. civ., - toți beneficiarii renunță la fiducie, iar în contract nu s-a precizat cum vor continua raporturile fiduciare într-o asemenea situație.

e. Insolvența fiduciarului

- **art. 790 alin. (3) C.** - insolvența fiduciarului

B. Efectele încetării contractului de fiducie

- **art. 791 C. civ.**- masa fiduciară existentă în acel moment se transmite la beneficiar, iar în absența acestuia, la constituitor.

Contractul de asociere în participație

1. Noțiune și reglementare

- Codul comercial art. 251-256. - art. 1.949-1.954. C. civ.

art. 1.949 C. civ., - o participație la beneficiile și pierderile uneia sau mai multor operațiuni pe care le întreprinde.

2. Particularitățile contractului de asociere în participație

a. caracterul contractual

b. lipsa personalității juridice - nu dispune de firmă sau denumire proprie, nu are însemne distinctive (emblemă), capital propriu, nu are sediu social și este scutită de formalitățile specifice constituirii societăților comerciale sau a altor subiecte de drept.

- terțul nu are niciun drept față de asociere și nu se obligă decât față de asociatul cu care a contractat.

c. natura juridică a operațiunilor - scop lucrativ - întreprindere

6. Părțile contractului de asociere în participație

- În practică, «asociat administrator», «asociat principal» sau «asociat responsabil» - participantul desemnat; «asociat participant» sau «asociat ocult», pentru partea care nu participă la realizarea activității specifice asocierii.

7. Efectele contractului de asociere în participație în raporturile dintre asociați

A. Efectele contractului în raporturile dintre asociați

a. Aportul la asociere

- art. 1.949 C. civ. coroborate cu cele ale art. 1.881 C. civ., „cunoștințe specifice”- titlu de proprietate sau doar cu titlu de folosință - art. 1.952 alin.(2) (3) C. civ. – proprietate comună.

b. Împărțirea beneficiilor și suportarea pierderilor

B. Efectele juridice ale asocierii în participație față de terți

- art. **1.951 C. civ.**”terțul nu are niciun drept față de asociere și nu se obligă decât față de asociatul cu care a contractat”.